

A Magyarországon megjelent földtani irodalom szakbibliográfiája 1969—1971

A Magyar Állami Földtani Intézet információs csoportja elhatározta, hogy kiadja a Magyarországon megjelent földtani szakirodalom bibliográfiáját. A megvalósításhoz számítógépet vett igénybe, s a feldolgozás rendszerét az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karának numerikus és gépi matematikai tanszékével közösen dolgozta ki. A rendszer a prágai GEOFOND által kialakított 19 tárgykör szerint csoportosítja a szakirodalmat, így teszi lehetővé a tárgy szerinti keresést. Az 1969—1971-es évek anyagának feldolgozása 1974-ben befejeződött, majd a Magyar Állami Földtani Intézet adattárába került. Mivel itt nehezen lehetett hozzáférni, az intézet vezetősége 1976 decemberében úgy döntött, hogy a feltárt irodalmat — kísérleti jelleggel — könnyen kezelhető, sokszorosított formában közreadja. A kötet az 1969—1971-ben megjelent könyveket, a gyűjteményes munkák részleteit és a folyóiratcikkeket veszi számba a Magyar Állami Földtani Intézet és a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet kiadványainak kivételével. Ezek bibliográfiája ugyanis egy későbbi kötetben jelenik majd meg. A mostani viszont — kísérletként — feltárja az 1969—1972-ben elhangzott előadásokat is.

A bibliográfia két fő részből áll. Az első a keresést megkönnyítő indexeket tartalmazza. Ezek: a szerzői, a földrajzi, a tárgyszó- és egy KWIC-nek nevezett index, amely a tárgyszó-indexben megjelent valamennyi tárgyszót összes tétellel együtt tartalmazza, a sorok elején a betűrend szerinti tárgyszóval (tehát tulajdonképpen KWOC-index).

A bibliográfia második része a feldolgozott írásművek — és előadások — bibliográfiai adatait tartalmazza a GEOFOND által kialakított 19 tárgykör ötszörös újra kezdődő sorrendjében. Minden tétel külön sorszámot kap. Az indexekben ezekre a sorszámokra utalnak. A tételek a szükséges bibliográfiai adatokon kívül még a következőket tartalmazzák: a magyar nyelvű írásművek esetében az esetleges angol, német, francia és (vagy) orosz címfordítást, illetve az idegen nyelven megjelent művek esetében — szintén esetlegesen — a magyar címfordítást. Tartalmazzák továbbá a jellemző tárgyszavakat, a földrajzi megnevezése-

ket — ha valamely területre vonatkozik a közlemény — és az írásművel együtt megjelent tartalmi kivonat nyelvét, az írásmű lelőhelyét és leltári számát, valamint — előadás esetén — annak helyét és időpontját. A bibliográfiai részben — a szokásos könyvtári címléírásoktól eltérően — a szerzők nevét csak két szerzőig sorolják fel a tétel elején. Ha ennél több szerző van, csak az első neve szerepel, a többiekére az „et al” jelölés utal. A kötetben a figyelt folyóiratok jegyzéke is megtalálható.

Minden szakember számára örvendetes, hogy elkezdődött a magyar földtani irodalom visszatekintő, átfogó feltárása és közreadása, hiszen így a könyvtárak tájékoztatást adhatnak a teljes magyar földtani szakirodalomról. Bár a tájékoztató könyvtárosnak még így is nehéz dolga lesz, hiszen a bibliográfia éppen a földtani irodalom „magját”: a Magyar Állami Földtani Intézet és a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet kiadványait nem veszi számba, viszont főlegesen felvette például a *Bányászati és Kohászati Lapok — Bányászat* 1972. évi cikkeit, és az előadások közlését is szükségtelenül terjesztette ki 1972-re. Ezek nyilván kimaradnak majd az 1972-es kötetből. Tájékoztató könyvtáros legyen a talpán, aki ilyen kiadványok alapján könnyen, gyorsan tud teljes és pontos tájékoztatást adni. Ezt a következetlenséget a kísérleti jelleg sem indokolja.

Ugyancsak érthetetlen — és nem éppen takarékos megoldás — a szakmai megközelítés háromféle módja: az anyag rendezése a GEOFOND rendszerében és még kétféle tárgyszóindex is. Nem érthető a GEOFOND rendjében való felsorolás ötszöri újra kezdése sem. Igazi KWIC-index — a tartalmat a címnél bővebben kifejező mondatokból álló szöveggörnyezetes index — alkalmazása jobb lett volna, akár tárgyszójegyzék nélkül is.

Még egy megjegyzés a számítógépes nyomtatásról: a főleg magyar nyelvű tételeket tartalmazó bibliográfiához jobb lett volna a magyar nyelvű betűinek ki-nyomtatására képes számítógépet alkalmazni. (*Magyar Állami Földtani Intézet — Statisztikai Kiadó* 1977, 272. l.)

Timon László